

HARRAN ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARI

HARRAN ÜNİVERSİTESİ
İLÂHİYAT FAKÜLTESİ
DERGİSİ

37.
SAYI

YIL: 22 OCAK - HAZİRAN 2017
ŞANLIURFA

HARRAN ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ YAYINLARI

HARRAN ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Harran University Journal of Theology Faculty

جامعة الحران مجلة كلية الإلهيات

YIL: 22 SAYI: 37 OCAK - HAZİRAN 2017 ŞANLIURFA

HARRAN ÜNİVERSİTESİ İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ

Altı ayda bir yayımlanan akademik hakemli bir dergidir.

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi

Harran University Journal of Theology Faculty

جامعة الحران مجلة كلية الإلهيات

ISSN: 1303-2054 e-ISSN: 2564-7741

Sahibi / Owner

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Adına Dekan
Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ

Yazı İşleri Müdürü/ Responsible Manager

Arş. Gör. Selim YILMAZ

Editör / Managing Editor

Yrd. Doç. Dr. Ömer SABUNCU

Editör Yardımcıları / Editorial Assistants

Arş. Gör. Selim YILMAZ
Arş. Gör. Mahmut SABUNCU
Arş. Gör. Havva İslam ÇELİK

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ	Prof. Dr. Dr. Kasım ŞULUL
Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN	Yrd. Doç. Dr. Ömer SABUNCU
Yrd. Doç. Dr. Abdullah KARTAL	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin KURT
Yrd. Doç. Dr. Fatma ÇAKMAK	Yrd. Doç. Dr. Mahmut ÖZTÜRK
Yrd. Doç. Dr. Adnan MAMO	Arş. Gör. Selim YILMAZ
Arş. Gör. Mahmut SABUNCU	Arş. Gör. Havva İslam ÇELİK

Adres / Address

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Osmanbey Kampüsü / Şanlıurfa
hruilahiyatfakultesidergisi@gmail.com <http://dergipark.gov.tr/harranilahiyatdergisi>

Tel: 0 414 3183454 Faks: 0 414 3183720

Danışma Kurulu/Advisory Board

Prof. Dr. Âdem APAK Uludağ Ü. İslam Tarihi	Prof. Dr. Mehmet Azimli Hitit Ü. İslam Tarihi
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN İstanbul Ü. İslâm Tarihi	Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ Harran Ü. Tefsir
Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL Cumhuriyet Ü. Dinler Tarihi	Prof. Dr. Musa YILDIZ Gazi Ü. Arap Dili Eğitimi
Prof. Dr. Ahmet YILMAZ Selçuk Ü. İslam Tarihi ve S.	Prof. Dr. Mustafa EKİNCİ Harran Ü. İslâm Mez. Tarihi
Prof. Dr. Ali BAKKAL Akdeniz Ü. İslâm Hukuku	Prof. Dr. Nevzat TARTI Yüzüncü Yıl Ü. Hadis
Prof. Dr. Ali Osman ATEŞ Çukurova Ü. Hadis	Prof. Dr. Osman GÜNER Ondokuz Mayıs Ü. Hadis
Prof. Dr. Ali YILMAZ Ankara Ü. Türk İslâm Edebiyatı	Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ Selçuk Ü. Kelâm
Prof. Dr. Baki ADAM Ankara Ü. Dinler Tarihi	Prof. Dr. Selçuk COŞKUN Atatürk Ü. Hadis
Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM Cumhuriyet Ü. Hadis	Prof. Dr. Suat CEBECİ Sakarya Ü. Din Eğitimi
Prof. Dr. Ethem CEBECİOĞLU Ankara Ü. Tasavvuf	Prof. Dr. Süleyman TOPRAK Selçuk Ü. Kelâm
Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR Harran Ü. Tefsir	Prof. Dr. Şamil DAĞCI Ankara Ü. İslâm Hukuku
Prof. Dr. Hasan ONAT Ankara Ü. İslâm Mez. Tarihi	Prof. Dr. Turan KOÇ Sabahaddin Zaim Ü. Din. Fel.
Prof. Dr. Hüsamettin ERDEM N.E.Ü. Din Felsefesi	Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN Harran Ü. Hadis
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN Dicle Ü. Kelâm	Prof. Dr. Ziya KAZICI Sabah. Zaim. Ü. İsl. Tarihi
Prof. Dr. İdris ŞENGÜL Ankara Ü. Tefsir	Doç. Dr. Atilla YARGICI Harran. Ü. Tefsir
Prof. Dr. İlhan KUTLUER Marmara Ü. İslâm Felsefesi	Doç. Dr. Mehmet KATAR Ankara Ü. Dinler Tarihi
Prof. Dr. M. Ali BÜYÜKKARA Marmara Ü. İsl. Mez. T.	Doç. Dr. Müftü SARUHAN Ankara Ü. İslâm Felsefesi
Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ Ankara Ü. Türk İslâm Edb.	Doç. Dr. Şaban ÖZ Sütçü İmam Ü. İslam Tarihi
Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT Selçuk Ü. Din Sosyolojisi	Yrd. Doç. Dr. Mahmoud Mısıri FSMÜ Hadis

Baskı

SONÇAĞ MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
İstanbul Cad İstanbul Carsisi No:48/48-49
İskitler, 06070 Ankara, 90 (312) 341 36 67
www.uzundijital.com - uzun@uzundijital.com

HAKEM KURULU / REFEREE BOARD

Prof. Dr. AdnanDEMİRCAN	İstanbul Üniversitesi	İslâm Tarihi
Prof. Dr. Âdem APAK	Uludağ Üniversitesi	İslâm Tarihi
Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL	Cumhuriyet Üniv.	Dinler Tarihi
Prof. Dr. Ahmet YILMAZ	Selçuk Üniversitesi	İslam Tarihi ve Sanatları
Prof. Dr. Ali BAKKAL	Akdeniz Üniversitesi	İslâm Hukuku
Prof. Dr. Ali Osman ATEŞ	Çukurova Üniversitesi	Hadis
Prof. Dr. Ali YILMAZ	Ankara Üniversitesi	Türk İslâm Edebiyatı
Prof. Dr. Asım YAPICI	Çukurova Üniversitesi	Din Psikolojisi
Prof. Dr. Baki ADAM	Ankara Üniversitesi	Dinler Tarihi
Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM	Cumhuriyet Üniversitesi	Hadis
Prof. Dr. Ethem CEBECİOĞLU	Ankara Üniversitesi	Tasavvuf
Prof. Dr. H. Hüseyin BİRCAN	Yüzüncüyıl Üniversitesi	İslam Felsefesi
Prof. Dr. Hasan ONAT	Ankara Üniversitesi	İslâm Mezhepleri Tarihi
Prof. Dr. Hüsamettin ERDEM	Selçuk Üniversitesi	Din Felsefesi
Prof. Dr. Hüseyin PEKER	Ondokuz Mayıs Üniv.	Din Psikolojisi
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN	Dicle Üniversitesi	Kelam
Prof. Dr. İdris ŞENGÜL	Ankara Üniversitesi	Tefsir
Prof. Dr. İlhan KUTLUER	Marmara Üniversitesi	İslâm Felsefesi
Prof. Dr. Mehmet AKKUŞ	Ankara Üniversitesi	Türk İslâm Edebiyatı
Prof. Dr. Mehmet AZİMLİ	Hittit Üniversitesi	İslâm Tarihi
Prof. Dr. Mehmet Ali BÜYÜKKARA	Marmara Üniversitesi	İslâm Mezhepleri tarihi
Prof. Dr. Mehmet BAYYİĞİT	Selçuk Üniversitesi	Din sosyolojisi
Prof. Dr. Mehmet KATAR	Ankara Üniversitesi	Dinler Tarihi
Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ	Harran Üniversitesi	Tefsir
Prof. Dr. Musa YILDIZ	Gazi Üniversitesi	Arap Dili Eğitimi
Prof. Dr. Nevzat AŞIK	Dokuz Eylül Üniversitesi	Hadis
Prof. Dr. Osman BİLEN	Dokuz Eylül Üniversitesi	İslam Felsefesi
Prof. Dr. Osman GÜNER	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Hadis
Prof. Dr. Osman TÜRER	Atatürk Üniversitesi	Tasavvuf
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ	Selçuk Üniversitesi	Kelâm
Prof. Dr. Recai DOĞAN	Ankara Üniversitesi	Din Eğitimi
Prof. Dr. Şamil DAĞCI	Ankara Üniversitesi	İslâm Hukuku
Prof. Dr. Sayın DALKIRAN	Atatürk Üniversitesi	İslâm Mezhepleri Tarihi
Prof. Dr. Suat CEBECİ	Sakarya Üniversitesi	Din Eğitimi
Prof. Dr. Süleyman TOPRAK	Selçuk Üniversitesi	Kelam
Prof. Dr. Turan KOÇ	S. Zaim. Üniversitesi	Din Felsefesi
Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN	Harran Üniversitesi	Hadis
Prof. Dr. Ziya KAZICI	Marmara Üniversitesi	İslâm Tarihi
Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR	Harran Üniversitesi	Tefsir
Prof. Dr. Selçuk COŞKUN	Atatürk Üniversitesi	Hadis
Prof. Dr. Kasım ŞULUL	Harran Üniversitesi	İslâm Tarihi
Prof. Dr. Mehmet ATALAN	Fırat Üniversitesi	Mezhepler Tarihi
Prof. Dr. Müfit SARUHAN	Ankara Üniversitesi	İslâm Felsefesi
Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ	Harran Üniversitesi	İslâm Tarihi
Prof. Dr. Mustafa EKİNCİ	Harran Üniversitesi	İslâm Mezhepleri Tarihi
Prof. Dr. Nevzat TARTI	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Hadis
Prof. Dr. Recep ÇİĞDEM	Harran Üniversitesi	İslâm Hukuku
Prof. Dr. Şahin GÜRSOY	Gazi Üniversitesi	Sosyoloji
Doç. Dr. İsmail TAŞ	Selçuk Üniversitesi	İslam Felsefesi
Doç. Dr. Mehmet KATAR	Ankara Üniversitesi	Dinler Tarihi
Doç. Dr. Ahmet TAŞĞIN	Dicle Üniversitesi	Din Sobyolojisi
Doç. Dr. Mehmet AKBAŞ	Artuklu Üniversitesi	İslâm Tarihi
Doç. Dr. Yunus Emre GÖRDÜK	Balıkesir Üniversitesi	Tefsir
Doç. Dr. Bekir TATLI	Çukurova Üniversitesi	Hadis
Doç. Dr. Veysel ÖZDEMİR	İnönü Üniversitesi	Hadis
Yrd. Doç. Dr. Adnan MAMO	Harran Üniversitesi	İslâm Tarihi
Yrd. Doç. Dr. Mahmoud MISRI	Fatih Sultan Mehmed V. Ü.	Hadis

37. Sayıda Katkısı Bulunan Diğer Hakemler

Prof. Dr. Murat Akgündüz	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Kasım Şulul	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Adnan Demircan	İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hikmet Akdemir	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Muammer Cengil	Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Musa Kazım Yılmaz	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. İsa Çelik	Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Abdulvahap Yıldız	Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
Doç. Dr. Celil Abuzar	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Atilla Yargıcı	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Hüseyin Akpınar	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Doç. Dr. Sami Kilingli	Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. M. Vehbi Şahinalp	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ali Temel	Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ömer Sabuncu	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Kadri Önemli	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Fatma Çakmak	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ümit Akti	Dumlupınar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Şentepe	Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Mahmut Öztürk	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Bayram Ayhan	Ömer Halis Demir Ü. İslâmî İlimler Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Öz	Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Ömer Faruk Habergetiren	Karabük Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Yrd. Doç. Dr. Süreyya Eroğlu	Süleyman Demirel Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi
Dr. Ahmet Gündüz	Şanlıurfa Diyanet Eğitim Merkezi Müdürü
Uzman İdris Tüzün	Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

İÇİNDEKİLER

Editörden.....	8
Tasavvuf İliminde Hz. Peygamberin Rolü / The Role Of The Prophet Muhammad In The Knowledge Of Sufism.....	9
Ali TENİK	
Kastallâni'nin "Letâifu'l-İşârât Li Fünûni'l-Kıraât" Adlı Eserinin Kıraât İlimindeki Yeri / The Place of Kastallâni's Work Named Latâifu'l-Ishârât li Funûni'l-Qira'at in Science of Qira'at.....	31
Ahmet KÜTÜKOĞLU	
Kur'ân'da Geçen "Zakkum Ağacı" Üzerine Bir Literatür İncelemesi / A literature Examination on "Zaqqum Tree" in The Qur'an	57
Yunus Emre GÖRDÜK	
İslam Medeniyetinin Yeniden İnşası / Reconstruction Of Islamic Civilization.....	87
Celil ABUZAR	
Said Nursi'nin Kur'an'da Geçen Bazı Peygamberlerin Mucizelerine Yaklaşımı / Said Nursi's Approach To The Some Miracles Of The Prophets In The Koran.....	95
Mehmet Yusuf YAGIR	
H. Peygamber'in İslam Düşmanlığı Yapan Müşrik Ve Yahudi Elebaşlarının Öldürülmesi İçin Görevlendirdiği Sahâbiler / Companions Were Tasked By Prophet Muhammed For Killing Polytheist and Jew Who Working For Islamofobi	117
Mehmet AKBAŞ	
Osmanlı Döneminde İlmî Tefsir Geleneğinin Oluşmamasının Sebepleri Üzerine / On Reasons Not Being Scientific Exegesis Tradition In Ottoman Period	133
Ali BAKKAL	
Fıkh'ın Bilimleşme Sürecinde Muhâlif Mevâli Fıkhı İle Tepkisel Arap Fıkhı / In The Process Of The Formation Of Science The Opposing Loyal Jurisprudence And The Interactive Arabic Jurisprudence	153
Mehmet Nuri GÜLER	
"Uluslararası Yanlış Algılar Ve Doğru İslâm Sempozyumu"	195
Ömer SABUNCU - Abuzer Gaffar SEVİM	
II. Uluslararası İslâm Tarihi Ve Medeniyetinde Şanlıurfa Sempozyumu	209
Ömer SABUNCU- Betül SARKOZ	
Bir İmam-Hatip Hocasının Hadis Bilgisi: <i>Hadis Usûlü Dersleri</i>	219
Mahmut SABUNCU	

Editörden

Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisinin 37. sayısını ilim dünyasının istifadesine sunmuş bulunuyoruz. Fakültemizin 30. yılını kutladığı 2017 senesi, tüm faaliyet alanlarında olduğu gibi dergimizin de yenilenme sürecinin başladığı bir sene olmaktadır. İşbu ihya faaliyeti evvela editör kurulunda gerçekleştirildi. 37. sayımız itibariyle dergimizin editörlüğü şahsımıza tevdi edilmiş bulunmaktadır. Editör Yardımcılığı görevini ise Arş. Gör. Selim Yılmaz, Arş. Gör. Havva İslam Çelik ve Arş. Gör. Mahmut Sabuncu uhdelerinde bulunduracaklardır. Editör Kurulumuz mutad bir şekilde toplantılar yapmakta, Dergimizin niteliğini artırmaya yönelik çalışmaları titizlikle takip etmektedir.

Bu sayı ile birlikte dergimizin hakem ve danışma kurulu önceki sayılarda isimleri mezkûr olan akademisyenlerle iletişim sağlanarak yenilenmektedir. Bu çalışmanın bir sonraki sayımıza kadar tamamlanacağını ümit etmekteyiz. Bu vesileyle hakem ve danışma kurulu ile alakalı yaptığımız teklifi kabul eden ve bu konuda bizlerden desteklerini esirgemeyen hocalarımıza medyunu şükran olduğumuzun bilinmesini isteriz.

Ulusal hakemli bir dergi olan dergimiz için belirlediğimiz hedef mümkün olan en kısa sürede uluslararası seviyedeki indekslerde taranmak suretiyle uluslararası hakemli bir dergi haline gelmektir. İşbu hedefin ilk adımı olan ULAKBİM TR DİZİN'e başvurumuz tamamlanmış olup dergimiz, 37. sayı itibariyle izlenmeye başlanacaktır. ULAKBİM'in talepleri doğrultusunda dergimiz, 37. sayı ile birlikte online olarak da yayınlanacak olup gerekli olan E-ISSN alınmıştır. DergiPark tarafından taranan dergimiz, İSAM İlahiyat Makaleleri Veri Tabanı ve son olarak da 26 Ocak 2017 tarihi itibariyle SOBIAD: Sosyal Bilimler Atıf Dizini'nde taranmaya başlanmıştır.

Dergimize gönderilen makaleler gelecek sayıdan itibaren Editör Kurulumuzca yapılacak olan ön değerlendirmeden sonra sadece makaleler için hazırlanmış özel bir intihal programı ile taranacaktır. Özel bir intihal programı kullanmak, hedeflerimiz doğrultusunda attığımız önemli bir adımdır. Bu aşamaların dergimizin ve gelecek makalelerin niteliğini artıracığından şüphemiz yoktur. Diğer taraftan bir sonraki sayı itibariyle dergimiz Chicago dipnot usulüne geçecek, bu usule uygun olarak hazırlanmamış makaleler ön değerlendirme sürecinde makale sahibine iade edilecektir.

Bu sayımızda Tefsir, Kıraat, Tasavvuf, İslâm Tarihi, İslâm Hukuku ve Din Sosyolojisi alanlarında sekiz araştırma makalesi, iki sempozyum değerlendirmesi ve bir tane de kitap tanıtımı bulunmaktadır. Dergimizin bir sonraki sayısı için siz kıymetli araştırmacıların özgün ve nitelikli makalelerini bekliyoruz.

Bir sonraki sayımızda buluşmak dileğiyle.

Yrd. Doç. Dr. Ömer SABUNCU